

Een ster in je hart?

In zijn tweede brief merkt Petrus over het profetische woord op “Gij doet wèl, er acht op te geven als op een lamp, die schijnt in een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt en de morgenster opgaat in uw harten” (2 Pet.1:19). Over het slot van die tekst heb ik me jarenlang het hoofd gebroken. Hoe kan de morgenster in iemands hart opgaan? Aangenomen dat het beeldspraak betreft, wat betekent die beeldspraak dan? Blijkbaar was het erg duister om mij heen, want ik begreep er niets van!

Gissingen

De kanttekeningen van de Statenvertaling nemen (met een beroep op Openb.2:28 en 22:16) aan, dat “de morgenster” een aanduiding is van Christus. De beeldspraak van Petrus zou inhouden, dat Christus na Zijn wederkomst in de gelovigen zichtbaar wordt. Hijzelf zal “in het toekomstige leven in Zijn volmaaktheid in ons opgaan”. Op zich is dat juist (zie b.v. 1 Joh.3:2), maar als verklaring van 2 Pet.1:19 schiet het te kort. Waarom schrijft de apostel, dat de morgenster in ons *hart* zal opgaan? Na de opstanding zullen gelovigen immers “stralen als de sterren” en “als de glans van het uitspansel, voor eeuwig en altoos” (Dan.12:3). De heerlijkheid van de Messias bevindt zich dan niet in hun hart, maar zal voor ieders oog *zichtbaar* zijn.

Volgens sommige commentaren gaat de morgenster in de harten van gelovigen op wanneer die uit de tekenen der tijden kunnen afleiden dat de wederkomst van Christus nabij is. Ze mogen zich dan “oprichten en hun hoofd omhoog heffen”, omdat “hun verlossing genaakt” (Luk.21:28). Ook dat is juist, maar met de beeldspraak van Petrus heeft het weinig te maken. Volgens Petrus moeten gelovigen op de profetie blijven acht geven *totdat* de morgenster in hun harten opgaat. Wanneer de morgenster eenmaal is opgegaan, dan is de hoop werkelijkheid geworden. De beloften van de profeten zijn dan in vervulling gegaan. Het opgaan van de morgenster kan onmogelijk inhouden dat gelovigen zich over tekenen der tijden verheugen, want zolang er nog van tekenen sprake is, moeten ze op het profetische woord blijven achtgeven.

Schriftkritische commentatoren beweren, dat er aan 2 Petrus diverse bronnen ten grondslag liggen. Een oude bron die stamt uit de tijd dat men nog in een letterlijke wederkomst van Christus geloofde. En een jongere bron, die stamt uit de periode waarin men die hoop had opgegeven aangezien de Messias na tientallen jaren nog steeds niet was verschenen. Volgens die jongere bron komt Christus niet letterlijk terug, maar alleen geestelijk: in gelovigen kan het “Christusbewustzijn” doorbreken, de morgenster kan in hun harten opgaan. Ik hoef u waarschijnlijk niet uit te leggen, waarom ik aan deze schriftkritische uitleg geen enkel geloof hecht.

Oplossingen

In een oud boek vond ik een mogelijke oplossing van het raadsel. De auteur merkt op, dat men er bij het bijbellezen rekening mee moet houden, “dat de oude spreekwijzen dikwijls veel verschillen van de onze”. In 2 Pet.1:19 hebben we te doen met een Griekse stijlform, die *parenthesis* wordt genoemd. Bij deze stijlform is er een woord of een hele zin in het tekstverband ingevoegd. “Het komt er in een dergelijk geval op aan de tussenvoeging duidelijk te onderscheiden”. Volgens de schrijver moet 2 Petr.1:19 in het Nederlands als volgt worden weergegeven: “Wij hebben het profetische woord, dat zeer vast is, en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt – als op een licht, schijnende in een duistere plaats, totdat de dag aanlichte en de morgenster opga – in uw harten”.

Volgens deze uitleg hoort “in uw harten” bij het werkwoord “achtgeven” en niet bij het werkwoord “opgaan”. Het opgaan van de morgenster hoort bij het aanlichten van de dag. De planeet Venus is immers de helderste ster aan de nachtelijke hemel die samen met het ochtendgloren de nieuwe dag aankondigt. Het “aanlichten” van de dag en het “opgaan” van de morgenster zijn volgens dit oude boek beide aanduidingen van de wederkomst van Christus.

Een andere oplossing trof ik aan in een Engels commentaar. Daarin wordt opgemerkt, dat de oorspronkelijke Griekse tekst niet was voorzien van punten en komma’s. Het is daarom niet altijd eenvoudig om vast te stellen, waar de ene zin ophoudt en de volgende begint. Wellicht heeft Petrus gezegd: “Gij doet wèl, er acht op te geven als op een lamp, die schijnt in een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt en de morgenster opgaat. In uw harten moet gij vooral dit weten: dat geen profetie der Schrift een eigenmachtige uitlegging toelaat”.

De genoemde oplossingen komen in feite op hetzelfde neer. Acht geven op het profetische woord, beseffen dat dit van Goddelijke oorsprong is en niet eigenmachtig uitgelegd mag worden, behoren gelovigen te doen in hun harten. En zij moeten dit blijven doen totdat Christus, de blinkende Morgenster, verschijnt en de dag van Zijn vreedrijk aanlicht.

Duister

Volgens Petrus behoren gelovigen op het profetische woord acht te geven, omdat dit “schijnt als een lamp in een duistere plaats”. Op het eerste gezicht lijkt dat beeld duidelijk: Zonder licht kan een wandelaar de weg niet vinden en gemakkelijk in een kuil vallen of zich aan allerlei voorwerpen stoten. Maar de apostel gebruikt in deze tekst voor “donker” een uniek woord. Het betekent zoiets als “versluierd” of “smerig” - vandaar dat het Nederlands Bijbelgenootschap het als “duister” heeft weergegeven.

De tegenwoordige wereld is vooral duister omdat ze het kwade goed noemt en het goede kwaad (vgl. 2 Pet.2:1-3,12-19). Omdat ze een “vrijheid” predikt, die in werkelijkheid slavernij aan de zonde is (2 Pet.3:19). Omdat het verkeerde er succes heeft en het goede er niet wordt beloond. Omdat het overal “vuil” is en gelovigen

zich maar moeilijk van het alom aanwezige vuil kunnen losmaken (2 Pet.2:20). Omdat God nog steeds geen einde heeft gemaakt aan het kwaad (vgl. 2 Pet.2:4-10) en Zijn heilsbeloften nimmer in vervulling lijken te gaan (vgl. 2 Pet.3:4). Het profetische woord kondigt echter een nieuwe werkelijkheid aan die na de komst van de Messias gestalte zal krijgen. Eens zullen er nieuwe hemelen en een nieuwe aarde verschijnen waarin gerechtigheid woont (2 Pet.3:13). Wie op die voorzegging acht geeft, beseft dat het kwaad geen toekomst heeft.

Omdat christenen God hebben leren kennen, is hun alles geschonken wat ze nodig hebben om vruchtbaar te kunnen leven (2 Pet.1:3). Op grond van het profetische woord weten ze, dat ze “in de Goddelijke natuur zullen delen” – d.w.z. dat God hen tot zondeloosheid en onsterfelijkheid heeft bestemd (2 Pet.1:4). Omdat christenen door Gods Geest met de Almachtige zijn verbonden en Gods eigen heerlijkheid voor ogen hebben, zijn ze in staat om met de zonde te breken (vgl. 2 Pet.1:5-11, 2 Pet.3:14-15, 1 Joh.3:1-3). Maar wie de “grote en dierbare beloften” (2 Pet.1:4) van de profetie negeren, worden bijziend of blind, vergeten de reiniging van hun vorige zonden (2 Pet.1:9) en lopen het risico om als een gewassen zeug terug te keren naar de modderpoel (2 Pet.2:20-22).

Besluit

Volgens velen zou de overheid zich actief moeten inspannen om het normbesef binnen de samenleving te versterken. En het onderwijs zou erop gericht horen te zijn om kinderen normen en waarden bij te brengen. Volgens de Bijbel moeten Nederlanders echter God leren kennen en met Zijn Goddelijke kracht worden verbonden om op de goede manier te kunnen leven. En ze moeten op de hoogte zijn van de “kostbare en zeer grote beloften” die Hij de mensheid heeft gegeven. Aangezien “een Ethiopiër zijn huid niet kan veranderen noch een panter zijn vlekken” (Jer.13:23), is echte verandering alleen mogelijk door een ingrijpen van God.

* * * * *